

Revisorernas årsredogörelse för år 2017

Granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, fastställt revisionsreglemente samt utifrån de lagar och förordningar som berör revisionens verksamhet.

Revisorerna granskar *årligen*, i den omfattning som följer av god revisionssed, *all verksamhet* som bedrivs inom nämnderna. Genom lekmanarevisorn granskar revisorerna även den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen.

Målet med revisorernas arbete är ansvarsprövningen, dvs revisorernas bedömning i frågan om ansvarsfrihet som lämnas till kommunfullmäktige inför dess årliga ansvarsprövning och beslut. Granskningsuppdraget är medlet för att nå fram till denna ansvarsprövning.

En viktig och grundläggande del i revisionsprocessen är planering av revisionsinsatserna. Utifrån väsentlighet- och risk har en revisionsplan upprättats.

Vägledning för bedömning av väsentlighet och risk

Den planering som görs av revisionsinsatserna, är en avgörande del av revisionsprocessen i en kommun. Revisionsresurserna är begränsade och måste utnyttjas effektivt. Effektiva verktyg för att välja granskningsområden är därför viktiga för revisionens resultat.

En utgångspunkt för revisionsplaneringen är analysen av väsentlighet och risk. Revisionsarbetet skall inriktas mot sådana områden där det kan finnas risk för att väsentliga fel uppstår, som kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning. Utgångspunkten vid bedömning av vad som är väsentligt och riskfyllt är kommunens sätt att bedriva sin verksamhet.

Verksamheten skall bedrivas på ett sätt som säkerställer tillräcklig effektivitet, kvalitet, tillförlitlighet, säkerhet och styrbarhet. Revisionsinsatserna inriktas mot områden som är centrala för att avgöra om verksamheten bedrivs ändamålsenligt.

Nämndernas och styrelsens ansvar för ledning, styrning, uppföljning, utvärdering och kontroll - ansvarsutövande

Nämnder och styrelser har ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom aktiva beslut. Revisorerna har under revisionsåret träffat presidierna för:

- kommunfullmäktige
- kommunstyrelsen
- tekniska nämnden
- VA-GIS-nämnden
- socialnämnden
- kultur- och fritidsnämnden
- barn- och utbildningsnämnden

Revisorerna har under revisionsåret träffat ansvariga tjänstemän inom respektive verksamhetsområde. Revisorerna har även träffat representanter för kommunens helt- och delägda företag.

Följande granskningar har genomförts under året

Årsredovisning 2017

En av revisorernas uppgifter är att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a§) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Finansiella mål

Bedömningen är att resultatet inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning då kommunen redovisar ett negativt resultat på 18,0 mkr avseende 2017.

Verksamhetsmål

Baserat på uppföljningen i årsredovisningen är svårt att ge en sammanfattande och samlad bedömning om huruvida de fyra verksamhetsmålen är uppfyllda. Det kan konstateras att samtliga nämndernas verksamhetsspecifika mål inte är uppfyllda och att samtliga kommunfullmäktiges indikatorer eller mått inte ökar.

Årsredovisningen

Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Bedömningen är att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen i stort ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Dock framkom det i KPMG:s granskningen följande väsentliga avvikelser och iakttagelser:

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar inkluderar även tillgångar, t ex PA-system och ekonomisystem, som borde redovisats som immateriella anläggningstillgångar i årsredovisningen. Under 2017 har kommunen investerat ca 7,9 mkr i filterbyte i badet som kommunen inte äger eller driver. Detta är en omfattande investering i en anläggning utanför kommunens ägande där vi vill påpeka vikten av väl genomarbetade och korrekta avtal för att minimera ekonomiska risker. Precis som föregående år finns det tillgångar i anläggningsregistret som inte är särdeles specificerade utan benämns t ex stationsområdet eller simhallsanläggningen.

Kommunen borde göra en genomgång och inventering av tillgångarna i anläggningsregistret för att säkerställa ett rättvisande anläggningsregister. Likt föregående år noterar vi att det finns mark som redovisas som markreserv men som är avsett till försäljning och därmed borde rubriceras som exploateringsmark. Omkring 13 mkr avseende Bygglandområdet borde rubriceras som exploateringsmark och detta bör åtgärdas framöver.

Exploateringsmark

Exploateringsmark klassificeras som en omsättningstillgång som skall värderas i enlighet med lägsta värdets princip (LVP). Denna princip innebär att en tillgång skall värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde vilket är nettoförsäljningsvärdet. Föregående år angavs omfattande synpunkter på kommunens LVP-bedömning. Vissa förbättringar har skett till detta bokslut men det finns fortfarande en förbättringspotential när det gäller denna utvärdering. Vissa jämförelser mellan bokförda värden och uppskattade marknadsvärden är gjord med felaktiga utgångspunkter. Föregående år konstaterades att det fanns viss risk för nedskrivningsbehov och denna risk torde kvarstå varför kommunen bör göra en förnyad LVP-bedömning baserade på den bästa bedömningen av marknadsvärdena för respektive exploateringsområde. Det kan konstatera att vid försäljning av exploateringsmark så bokas försäljningspriset bort från det bokförda anskaffningsvärdet på marken. Det korrekta borde naturligtvis vara att boka bort anskaffningsvärdet för det markområde som säljs och inte försäljningsvärdet. Hanteringen medför en viss osäkerhet i de bokförda värdena och innebär att det inte redovisas någon resultateffekt vid en försäljning.

Kortfristiga fordringar

Höörs kommun har drygt 23 mkr i fordran på staten avseende statsbidrag för flyktingmottagandet. Fordringarna avser ersättning för utförd verksamhet under både 2016 och 2017 och det är en anmärkningsvärd fördröjning när det gäller utbetalningarna från Migrationsverket. Fördröjningen leder till en likviditetsbelastning för kommunerna som får anses orimlig. Det kan noteras att Höörs kommun för merparten av integrationsarbetet intäktsfört och redovisat som fordran 100% av de belopp man sökt ersättning för hos Migrationsverket. Bedömningen är att det dels på grund av fördröjningen men även annars finns en viss risk att kommunen inte får ut hela beloppen då Migrationsverket prövar och granskar om de ansökta medlen verkligen avser bidragsberättigad verksamhet.

Precis som föregående år rekommenderas kommunen att av försiktighet reservera en del av fordringarna som osäkra för att inte överskatta intäkterna utan ta höjd för ett icke 100%-igt utfall. Andra kommuner har av av försiktighet endast bokar upp en mindre andel av de ansökta bidragen.

Höörs kommun har valt att periodisera den erhållna Byggbonusen som är ett bidrag för ökat byggande från Boverket. 2,5 mkr erhöles i december 2017 och kommunen har fört över dessa intäkter till 2018 då man kommer att vidta åtgärder för ett ökat byggande. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i sina redovisningsanvisningar dock angett att detta ska intäktsföras 2017.

Delårsrapport per augusti 2017

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om i årsbudgeten och flerårsplanen.

Kommunens revisorer har granskat Höörs kommuns delårsrapport per 31 augusti 2017. Utifrån genomförd granskning gjordes följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- Den av Höörs kommun redovisade resultatavstämningen mot balanskravet och mot de av kommunfullmäktige beslutade finansiella målen visar att kommunen med stor sannolikhet riskerar att inte uppfylla kravet på ekonomisk balans respektive uppnå de finansiella målen vid räkenskapsårets slut. Höörs kommuns ekonomiska resultat per 170831 bedöms som inte tillfredställande och inte i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Den ekonomiska utvecklingen i kommunen är negativ, oroväckande och medför behov av en tydlig och effektiv ekonomistyrning. Revisorerna i Höörs kommun har under hösten 2017 påbörjat en granskning av kommunens ekonomistyrningsmodell, för att bedöma kommunstyrelsens ansvar och styrning av kommunens ekonomi 2017.
- Kommunens delårsrapport innehåller en samlad bedömning om huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås i enlighet med RKR:s rekommendation 22. Kommunstyrelsens resultat bedöms inte vara i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Höörs kommun bedöms inte ha en god ekonomisk hushållning, då två mål inte är uppfyllda, ett mål är uppfyllt och två mål saknar aktivitet.
- Kommunstyrelsen har i delårsrapport januari-augusti 2017 följt upp och bedömt prognostiserad måluppfyllelse för samtliga kopplade indikatorer till kommunfullmäktiges fyra mål. Prognostiserad måluppfyllelse för respektive fullmäktigemål som helhet saknas i delårsrapporten. Huvuddelen av indikatorernas prognostiserade uppfyllelsegrad baseras på genomförda åtgärder under året, vilket är en förbättring mot delårsrapporten 2016. Målstyrningen bedöms som delvis otydlig då det är svårt att utläsa varför en indikator får grönt, gult eller rött. Flertalet av indikatorerna är inte i mätbara i såväl delårsrapporten som årsredovisningen 2017 då bakomliggande undersökningarna inte sker varje år. Utifrån ovan kan inte övergripande prognostiserad måluppfyllelse bedömas avseende fullmäktiges fyra verksamhetsmål i delårsrapporten 2017.
- Vi bedömer att uppföljningen och måluppfyllelsen avseende verksamheten inte är förenlig med de av fullmäktige fastställda mål och beslut i budget 2017. Vår granskning visar på att hälften av nämndsmålen inte är utvärderade och mätbara per augusti 2017. Utifrån nämndernas uppföljning i delårsrapporten 2017, bedöms kommunens samlade målstyrning och måluppfyllelse som låg. Nämndsmålen struktur, uppföljning och mätbarhet varierar i kvalitet, där kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden och VA-GIS nämndens målstyrning bedöms som bristfällig. Kommunstyrelsen bör utifrån sitt styrnings- och ledningsansvar tillse en förbättrad och jämnare uppföljning av nämndernas mål.

Fördjupade revisionsprojekt

Revisorerna har för verksamhetsåret 2017, genomfört följande fördjupade revisionsprojekt:

Granskning av kultur- och fritidsverksamheten i Höörs kommun

Revisorerna i Höörs kommun gav KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kultur- och fritidsnämnden i Höörs kommun med syfte att bedöma om nämndens verksamhet bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredställande sätt. Utifrån genomförd granskning bedömde revisorerna att kultur- och fritidsnämnden bör systematisera och utveckla sin styrning och uppföljning i syfte att säkerställa en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredställande verksamhet. Nämndens målstyrningskedja är inte ändamålsenligt utformad och nämndens delegationsrätt behöver ses över och harmoniseras med faktiskt beslutsfattande. Revisionen har i tidigare granskning från 2016 påpekat kultur- och fritidsnämndens otillräckliga interna kontroll. Granskningen visar att påtalade brister kvarstår. Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden bör systematisera och utveckla sin styrning, uppföljning och interna kontroll i syfte att säkerställa en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredställande verksamhet. Revisorerna bedömde att befintliga regelverk och arbetsrutiner inte fullt ut säkerställer en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredställande handläggning av bidrag.

Åtgärd

Revisorerna översände i november 2017 granskningsresultatet i form av en rapport och ett missivbrev till kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen för beaktande av synpunkter och åtgärd. Kultur- och fritidsnämnden har återrapporterat och redovisat flertalet förbättringsåtgärder.

Granskning av upphandling och avtal i Höörs kommun

Revisorerna i Höörs kommun gav KPMG i uppdrag att bedöma om styrelsen och nämnderna följer lagen om offentlig upphandling, upphandlingspolicyn och riktlinjer. Vidare var syftet att bedöma om styrelsen och nämnderna har tillräckliga rutiner och intern kontroll avseende upphandling och avtal. Utifrån genomförd granskning bedömde revisorerna att kommunstyrelsen och berörda nämnder behöver stärka styrning, uppföljning och kontroll av de inköp och upphandlingar som genomförs. Detta synliggörs genom att gällande lagstiftning och kommunens riktlinjer för direktupphandling inte följs till fullo, samt att det för vissa inköp saknas skriftliga avtal. Avtalstroheten bedöms i vissa delar behöva stärkas för att säkerställa att inköp görs utifrån gällande ramavtal. Granskaren har identifierat inköp och upphandlingar där avtalstecknandet inte följt gällande delegationsordning.

Revisorerna bedömde att kommunens direktupphandlingar inte har utförts korrekt i alla avseenden, vilket synliggörs genom att det för vissa inköp saknades dokumentation av skälen till genomförd direktupphandling, skriftliga avtal samt att köpet inte hade konkurrensutsatts. Formaliserade rutiner inom granskade nämnder för att utvärdera genomförda upphandlingar saknades och bedömdes vara en brist. Revisorerna såg det som angeläget att avtalsdatabasen blir uppdaterad och innehåller alla relevanta och aktuella avtal. Granskningen av avtalstroheten visade att inköp gjorts utanför befintliga ramavtal.

Åtgärd

Revisorerna översände i november 2017 granskningsresultatet i form av en rapport och ett missivbrev till kommunstyrelsen, socialnämnden, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden för beaktande av synpunkter och åtgärd. I kommunstyrelsens yttrande framgår att kommunledningskontoret instämmer i rekommendationerna. För att utveckla arbetssättet med upphandling ska kommunen under 2018 förtydliga arbetssätt och rutiner för upphandling och avtalsefterlevnad. Rutinen ska bland annat förtydliga diarieföring av dokumentation kring upphandling. Avtalsefterlevnad kommer att avse årliga stickprov för att säkerställa inköp görs enligt gällande lagstiftning och kommunens inköspolicy och riktlinjer, årliga stickprov för att säkerställa att det finns skriftliga avtal och att sektorscheferna två gånger per år ska få en sammaställning av befintliga avtal och tidpunkt då avtalen löper ut för att i god tid kunna påbörja en ny upphandling. Kommunstyrelsen kommer att uppmana nämnderna att se över delegationsordningen angående beslutanderätten och genomföra utbildningsinsatser kring upphandling och avtal under 2018. Kommunstyrelsen ska få en lägesrapport i maj 2018.

Granskning av ekonomistyrningen i Höörs kommun

Revisorerna i Höörs kommun har löpande riktat kritik till kommunens hantering av det prognostiserade underskottet under 2017. För att ge revisorerna i Höörs kommun ett förstärkt informationsunderlag och en extern bedömning av kommunens åtgärder för en budget i balans, fick KPMG under hösten 2017 i uppdrag att genomföra en granskning av ekonomistyrningen i kommunen. Huvudsyftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av kommunens ekonomi 2017.

Utifrån granskningsresultatet bedömde revisorerna att kommunstyrelsen inte säkerställt en ändamålsenlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av kommunens ekonomi 2017. Revisorerna belyste särskilt att kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt inte tillsatt tillräckliga åtgärder, i rätt tid, för att uppnå balanskravet 2017. Med anledning av det prognostiserade underskottet borde kommunstyrelsen ha agerat snabbare och redan i april månad, eller allra helst innan ramarna beslutades, krävt tydligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Trots uppmaningar från kommunstyrelsen till nämnderna kring inköpsstopp och återhållsamhet, återredovisas inte åtgärdsplaner inom angivna tidsramar. Kommunstyrelsen har upprepade gånger krävt av socialnämnden att vidta åtgärder men har inte följt upp om så gjorts.

Socialnämndens analys och handlingskraft för att komma tillrätta med sina ekonomiska problem bedömdes som bristande. Socialnämnden bedömdes inte ha vidtagit tillräckliga åtgärder, trots att nämnden redan 2016 visste att nämnden inte skulle uppnå en ekonomi i balans 2017. Budgetprocessen bedömdes till sin struktur som ändamålsenlig men genererat en beslutad budget för 2017 som vare sig budgetberedningen eller socialnämnden har ansett vara genomförbar, vilket bedömdes vara en brist.

Åtgärd

Revisorerna översände i januari 2018 granskningsresultatet i form av en rapport och ett missivbrev till kommunstyrelsen och socialnämnden för beaktande av synpunkter och åtgärd. Kommunstyrelsen har i mars 2018 lämnat yttrande. Av återrapporteringen anger kommunstyrelsen att det har skett ett stort arbete under 2017 att förändra förhållningssättet till tilldelad budgetram, förändrad budgetprocess och mall för åtgärder i samband med månadsuppföljning. Kommunstyrelsen konstaterar att många av de rekommendationer som KPMG ger redan är vidtagna. Det som dock kvarstår är att tydliggöra dokumentationen kring detta. Kommunstyrelsen ska under våren göra tillägg till den nuvarande eko-

nomiska strategin att särskilt fastställa och dokumentera redan utarbetade ekonomiska styrprinciper som tydliggör hur prognostiserade underskott i en nämnd ska rapporteras och åtgärdas.

Uppföljningsgranskning av den interna kontrollen i Höörs kommun 2017

Syftet var att övergripande granska om kommunstyrelsen genomfört beslutade åtgärder för att förbättra den interna kontrollen i kommunen 2017. Vidare var syftet att övergripande granska om nämndernas arbete har förbättrats mot 2016 och därmed är tillräcklig.

Kommunstyrelsen har påbörjat men inte genomfört samtliga beslutade åtgärder för att förbättra den interna kontrollen i kommunen 2017.

Kommunstyrelsen beslutade om intern kontrollplan i oktober 2017 efter påpekande från revisionen.

3 av 4 nämnder har utvecklat den interna kontrollen 2017 men arbetet behöver utvecklas ytterligare. Dessa nämnders interna kontroll bedöms som inte helt tillräcklig. Kultur- och fritidsnämndens interna kontroll har inte utvecklats 2017 och bedöms som inte tillräcklig.

Arbetet går framåt för kommunstyrelsen och samtliga nämnder (ink. K&F), vilket indikerar en förbättrad intern kontroll 2018

Stiftelser

Höörs revisorer har ännu inte haft möjlighet att granska kommunens stiftelser då kommunen per mars 2018 inte har inkommit med stiftelsernas årsredovisningar.

Övrigt

Revisorerna har under året löpande följt utvecklingen av kommunens ekonomi, målstyrning, interna kontroll och personalstatistik.

Revisorerna har under året följt respektive nämnds och styrelses verksamhet via protokollen och rapporterat iakttagelser på revisorernas sammanträden.

Revisorerna har under året regelbundet träffat politiker och tjänstemän för att informera oss om verksamheten. Revisorerna har haft flertalet möten med kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges presidium under året.

I april 2016 anställdes ett sakkunnigt biträde på 25 procent för att ytterligare öka kvaliteten i revisorernas arbete, anställningen förlängdes under 2017. Utifrån att revisorerna har anställd personal finns sedan 2017 ett kontorsrum i kommunhuset som fungerar som revisorernas bas.

Revisionen har under året deltagit i utbildning inom olika områden som berör den kommunala revisionen. Revisorerna har under året blivit medlemmar i STAREV. Starev är ett samarbetsorgan för förtroendevalda revisorer i kommuner, landsting och regioner där det finns egna revisionskontor. Samarbetet i Starev innebär att unik kunskap om organisation, verksamhet och ekonomi samlas under ett tak. Det här ökar möjligheten till kontinuitet och helhetsperspektiv i revisionsarbetet

Revisorerna har under revisionsåret träffat kommunens kommunarkitekt och integrations-samordnare för att få en fördjupad bild av kommunens integrationsarbete och översiktsplan.

Revisorerna har regelbundet under året träffat revisorerna i Hörby för att diskutera gemensamma revisionsfrågor såsom VA-GIS, MERAB, IT kommunerna i Skåne AB och räddningstjänsten.

Årets ekonomiska resultat

Revisorerna har haft ett budgetanslag på 896 tkr till förfogande. Resultatet 2017 är i enlighet med budget (+ - 0 tkr).